

Юбилеи

Проф. дн Славчо Иванов на 80 години

Проф. дн Славчо Кунев Иванов е роден на 10-ти февруари 1935 г. в гр. Нови Пазар, България. През 1958 г. завършва Московския институт по газова и нефтена промишленост като магистър по химия и технология на нефта. През същата година той започва активната си научна дейност в Института по органична химия на

Българската академия на науките (БАН).

Неговите първи публикации са в сферата на инхибитори за смазочни масла. През 1966 г. Сл. Иванов защитава докторската си дисертация на тема: „Синтез и механизъм на антиокислителното действие на дитиофосфати“. През следващата година той е изпратен на специализация в Института по химическа физика на Руската академия на науките (РАН), където е работил под ръководството на академик Н. М. Емануел в областта на окислението на въглеродороди в диференциален реактор. През 1969 г. той е избран за доцент в Института по органична химия на БАН и 3 години по-късно е назначен за ръководител на изследователската група „Окисление и стабилизация на течни горива“. Проф. Сл. Иванов е работил като Хумболдов стипендиант в лабораторията на проф. д-р Хайнц Кропф в Института по органична химия на Хамбургския университет. Изследванията му там са посветени на окислението на въглеродороди в присъствието на метал-съдържащи фталоцианини. През 1982 г. проф. Сл. Иванов защитава дисертация за научната степен „доктор на химическите науки“ озаглавена: „Принос към теорията на действието на инхибитори – разложители на свободни радикали“. Две години по-късно той е избран за професор в областта на нефтохимията и нефтохимическия синтез. През периода 1989–1993 г. той е ръководител на Лабораторията по органични радикалови реакции в Института по органична химия на БАН.

Преподавателската дейност на проф. Сл. Иванов включва курс за магистри по химическа кинетика в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ в периода 1969–1974 г., курс по кинетика на химическите реакции в Шуменския университет „Константин

Преславски“ в периода 1974–1984 г. и курсове „Синтез, действие и приложение на добавки за масла и горива“, „Химическа химмотология“ I и II част и „Повишаване на качествата на масла и горива“ в Бургаския технически университет „Проф. д-р Ас. Златаров“ за периода от 1984 г. до сега. Под негово научно ръководство са защитили докторски дисертации над 22 учени. В лабораторията, ръководена от проф. Сл. Иванов, са специализирали учени от Русия, Германия, Сирия, Ирак, Виетнам и няколко африкански страни. Негови академични посещения са осъществени в следните научни центрове в чужбина: Московски институт по нефтохимически синтез (Москва, Русия), Институт по физическа химия, РАН (Москва, Русия), Институт по органична химия, Хамбургски университет (Хамбург, Германия), Институт по междинни органични продукти (Берлин, Германия), Централен институт по химия (Унгарска академия на науките, Будапеща, Унгария), Институт по инженерна химия (Прага, Чехия), Технологичен университет (Бомбай, Индия), Каирски университет (Кайро, Египет), Асоциация на химическите специалисти на химическото общество (Лондон, Обединено кралство Великобритания), Ротердамски университет (Ротердам, Холандия), Ванкувърски университет (Ванкувър, Канада), Солунски университет „Аристотел“ (Солун, Гърция).

Проф. Сл. Иванов е автор и съавтор на 3 научни обзора и 110 научни статии в международни списания, 35 научни статии в български списания, две книги, три монографии, три учебника, три патента, 25 авторски изобретения и една търговска марка. Девет научни резултати с негово участие са с икономически ефект. Професор Иванов е участвал в много научни събития с пленарни и основни лекции – 37 и постери – 45. Забелязани са над 500 научни цитата на научни трудове с негово участие.

По време на дългия и плодотворен живот в науката, за своите постижения той е получил следните награди: медал „Сто години БАН“ (1969 г.), значка „За принос към техническия прогрес, БАН“ (1968, 1976 г.), „Отличителен знак на БАН“ (1975, 1976 г.), лауреат на Димитровска награда (1976 г.), „Почетна значка на изобретател“ (1970, 1987 г.), юбилеен медал „50 години Институт по химическа физика Москва“ (1981 г.) и юбилеен медал „25 години Бургаски университет „Проф. д-р Ас. Златаров“ (1988 г.).

Способностите му на мениджър и учен му осигуряват успешна дейност в следните области: главен редактор на международното списание „Oxidation Com-

munications“ (от 1989 г.), главен редактор на международното списание „Journal of the Balkan Tribological Association“ (от 1994 г.), главен редактор на международното списание „Journal of Environmental Protection and Ecology“ (от 2000 г.), управител на издателство „СайБулКом ООД“, София (от 1994 г.), член на управителния съвет на Обществото на триболозите в България (1993–1999 г.), заместник председател на Съюза на химиците в България (1993–1996 г.), председател на Съюза на експертите по биотехнологии и екотехнологии (1997–2014 г.).

Между изброените до тук достижения на юбиляра трябва да се отбележи удвояването на обема на всички списания, на които той е главен редактор, с повече от два пъти за последните 10 години и нарастване на техния импакт фактор експоненциално от 1998 г. до днес.

Честит юбилей!

Ж. Каличин

Проф. Иван Шопов на 80 години

Проф. Иван Шопов е роден във Велинград, но израства в София, където завършва средно образование, а висше – през 1958 г. във Висшия химико-технологичен институт с отличен успех. Започва работа в тогавашния Химически институт на БАН, от който по-късно произлиза Института по органична химия, където

от 1960 до 1971 г. е научен сътрудник. През 1968 година защитава самостоятелно изработена кандидатска дисертация. Специализирал е в Берлин и Нанси. От 1971 година е старши научен сътрудник, вече в Централната лаборатория по полимери на БАН. От 1982 г. е доктор на науките, а от 1984 г. – професор.

Проф. Ив. Шопов е изтъкнат учен в областта на полимерите, с широко международно признание и с големи заслуги за развитието на полимерната наука в България. През април 1989 г. той е избран за директор на Централната лаборатория по полимери, а от следващата година става първия директор на Института по полимери на БАН. Преизбиран е три пъти и е бил на този пост в продължение на почти 15 години до пенсионирането си през 2003 г. Израз на високата оценка за научните му постижения, международния авторитет и цялостната му дейност като учен и директор е обявяването му за Почетен член на института през 2003 г.

Проф. Шопов е един от пионерите в новата област на електроактивните полимери. Автор и съавтор е на над

120 научни публикации, 23 авторски свидетелства и 4 международни патента. Заедно със своите сътрудници той синтезира редица нови полимери със спрежение и изследва връзката между строежа и специфичните им свойства. Значими са и приносите му в изследването на електрическите и магнитните свойства на предложения от него нов клас „сегментни полимери“. Откритата нова „Карбонил-олефинова обменна реакция“ дава възможности за получаване на редица полимери със спрежение. Отбелязваме и изследванията върху деструкцията на полимери под действието на синглетен кислород, за чието ниво свидетелства и фактът, че проф. Шопов бе поканен и изнесе пленарни доклади върху тях на конференции в Швейцария и САЩ. По разработената от него и сътрудници технология дълги години в завод Лакпром се произвеждаше втвърдител за фенолни смоли. С полиимидни лакове, защитени с авторско свидетелство, бяха произведени в Института по микроелектроника хиляди хибридни схеми.

Научните постижения на проф. Шопов и сътрудниците му бяха основание за обособяването през 1983 г. на отделна лаборатория „Полимери със спрежение“, чийто ръководител стана той. След дългогодишните плодотворни изследвания върху полимери с електронна проводимост, през 2000 г. в лабораторията бяха започнати изследвания върху полимери с йонна проводимост – твърди полимерни електролити, намиращи практическо приложение като мембрани в горивни клетки. Тези изследвания продължават успешно и понастоящем. След пенсионирането си, в периода 2005–2009 г., проф. Шопов бе научен консултант на три европейски проекта, в резултат на които бяха получени четири международни патента в съавторство. И днес проф. Шопов е сред нас. Той подпомага със съвети бившите си сътрудници, участва в научния живот на института и е активен член на Колоквиума.

Показател за международното признание на научните резултати на проф. Шопов са изнесените от него 18 пленарни и главни доклади на международни научни симпозиуми, конференции и школи, както и над 40 лекции върху изследванията му, представени по лична покана, в университети и институти в Германия, Франция, САЩ, Япония, Великобритания, Гърция, СССР, Чехословакия, Австрия, Румъния, Полша, Испания, Югославия, Италия, Китай, Индия, Тайланд и др. Той е бил член на научни комитети на най-реномирани симпозиуми и конференции на Европейската полимерна федерация, Балканските химически дни, международните симпозиуми по макромолекулно-метални комплекси, конференциите на химическите дружества на страните от Югоизточна Европа и др. За широките му международни научни връзки е спомогнал и факта, че той владее отлично английски, френски, немски и руски езици.

Значителна е и педагогическата дейност на проф. Шопов. В продължение на 9 години той преподава

полимери в университета „Епископ Константин Преславски“ в Шумен. Бил е гостуващ професор в Свободния университет в Западен Берлин, Техническият университет в Грац и Макс-Планк Института за полимерни изследвания в Майнц. Под негово ръководство са защитени четири дисертации и много дипломни работи.

Проф. Шопов има и дългогодишна дейност сред българските химици. Почти всички значителни химически конгреси и конференции у нас през последните десетилетия са организирани с неговото най-дейно участие. Той е активен участник в работата на Съюза на химиците в България в продължение на повече от 30 години, а от 1999 г. до 2008 г. беше негов председател. Проф. Ив. Шопов участва в организирането на всички традиционни за българската полимерна наука симпозиуми „Полимери“, като на пет от тях (между 1990 и 2005 г.) беше председател. През 1992 г. той основа Българското полимерно дружество, което стана член на Европейската полимерна федерация и беше председател на дружеството до неотдавна. За своите заслуги към дружеството той бе обявен за негов почетен член. Проф. Ив. Шопов има и дългогодишна активна дейност в Съюза на учените в България, като е бил и член на Управителния му съвет.

Специално заслужава да се изтъкнат изключителните заслуги на проф. Шопов за приобщаването на цялата българска наука към научните среди на Европейския съюз. Той бе първият Национален координатор за България по всички научни програми на Европейския съюз в продължение на три години – до поемането на тази дейност от Министерството на образованието и науката. По-късно той бе дългогодишен представител на България в Програмния комитет на програмите „Мария Кюри“ на Пета, Шеста и Седма Рамкови програми за научни изследвания на Европейския съюз. Неговата енергична дейност в продължение на повече

от осемнадесет години спомогна стотици наши учени да специализират в Европа, да установят плодотворни научни връзки и да участват в европейски проекти.

Верен на най-светлите традиции в българското образование и наука, проф. Шопов учреди през 2004 г. със свои средства награда на Съюза на химиците в България „Изявен млад учен в областта на полимерите“. Ежегодното ѝ присъждане от тогава, вече за дванадесети път, се превърна в научно събитие за българската полимерна колегия. През изтеклите години наградата придоби висока стойност и авторитет – в конкурсите досега има 56 участия на млади български учени.

Проф. Шопов има и широки културни интереси. Той е страстен пътешественик. По-рано с лекциите си, но и като турист той продължава да обикаля света. Сам шофира колата си и всяка година пътува с нея из Европа. Голям почитател е на изобразителните изкуства и е посетил почти всички значими картинни галерии и музеи. Почитател е и на оперната и симфоничната музика, но и на попмузиката и на модерните танци. Той е любезен и внимателен с колегите и приятелите си и винаги е готов да им бъде полезен. И е интересен и забавен събеседник.

Цялостната дейност на проф. Иван Шопов е високо оценена от българското общество. Той е награден с орден „Кирил и Методий“ и е носител на най-високото отличие на БАН – почетния знак „Марин Дринов“. Проф. Ив. Шопов е единственият български учен почетен член на Съюза на химиците в България, на Федерацията на научно-техническите съюзи и на Съюза на учените в България.

По повод на осемдесетата годишнина на проф. Ив. Шопов искрено му желаем здраве, много радости от живота и още дълго да бъде сред нас.

В. Синигерски